

Апэрэ мыжъор агъэтылыгъ

Псауныгъэр къэуххумэгъэним икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым» епхыгъэ Диагностических гупчэу ашыщтым иапэрэ мыжъо игъэтылынрэ къыткэхъуххяцт ліэужхэм афэкюорэ тхыгъэр зэрыйт уахъ-тэм икапсулэ ичіэтлэнрэ афэгъэхъыгъэ мэфэкI зэхахъэу тыхъуасэ щылагъэм хэлэжьагь Адыгэ Республикаем и Лышхъэ ившъэрэлхээр пэлъэ гъэнэфагъекэ зыгъэцкээрэ Къумпыл Мурат.

АР-м и Лышихъэ ипшъэрьлыг хэр піэльэ гъэнэфагъэкэ зыгъе-цакірэм пэублэ псальэ къы-шызыэ, шъольтырымкэ мэхъанэ-шхо зиэ гупчэм ишын зэрэра-гъэжъагъэмкэ къэзэрэугъоигъэ-хэм, медицинэм илофышлэхэм къафэгушуягь. Непэ псаунгыгъэр къэухуумэгъенным исистемэ зыпкэ итэу ыпекэ лыкытотэнным, хэхъоныгъэхэр ышынхэм афэшлэхэд ашлээрэм кілекэу къите-гүщилагь, пшъэрьлыг шъхьаэхэр къыгъэнэфагъэх.

— Іәпүіләгү пысынкәм илофшілән зәжъокынығъәхәр фәшылгъянхәм илофығъо лъытегъәкүлатә. Адыгеир медицинә кадрәхәм зәращыкіәрәр къыдгурығозе, тиңибжыкіәхәм аышынхәр нәмымык къаләхәм, шъольырхәм аштегъаджәк. Ахәм аышынхәм джырәблагъе къағъәзәжынәу щыт. Мы пстәури профильнә министерствәм игукъәкых, ильәбекъух. Медицинәм илофышілә пәпчъ, врач пәпчъ сельэу сшоиғы Гиппократ итхъэльәу зыщимығъәгүшәнәу. Цыфхәм Іәпүіләгү тызәрафәхъурәр, ягумәкыльохәр зәхәт-фынхәм тызәрәфхъязырыр

зэхашэн фae. Aш даклоу об-
ществэм кыгъэуцурэ пшъэ-
рыльхэр тызэгъусэү зэшлэхын-
ным тыпильын фae. Aшкэ инэү
сышуущегугы, сэ сшъхъекэ
кыистефэрэр зэрэгзгъэцкэл-
щымкэ гүшүүэ шьосэты, —
кыгуягъ Күмпийл Мурат.

Шыгу къедъэкъыжын, УФ-м икъералыгъо программэ «Пасуныгъэр къэухъумэгъэнэм» епхыгъе юфтихъэбзэ хэушхъа-фыкыгъэхэм, федеральнэ ин-

вестиционнэ программэм ыктын
2014 — 2020-рэ иль эсхэм
ательытэгэй рееспублике программэй «Псауныгъэр къэу-
хъумэгъэнэм исисистемэ хэхъю-
ныгъэхэр ышынхэр» зыфиорэм
къадыхэлтыгъэу мы посэу-
лъэр рагъэжьагъ, зэклемкин
сомэ миллион 546,9-рэ пэ-
lyагъэхъацт. Аш щыщэу сомэ
миллион 440,7-р — федеральнэ

гупчэм, сомэ миллиони 106,2-рэ — республикэ бюджетым къатылупцыгъэх. Псэользэш-монтаж ювшэнхэм сомэ миллион 322,8-рэ, медицинэ оборудованием ишэфын сомэ миллион 224,1-рэ апэуягъэхьацт. Клиникэ ыкли диагностикэ базэхэр зээзын пхыщтхэ гупчэм иструктурэ хэхъацтых: республикэ диабетологическэ гупчэр, патологии-мкэ гупчэр, кардиологическэ диспансерыр, диагностическэ

отделениер, нэмэгдэхээр. Гупчам зэкілэмки специалист 30-м ехъумэ юф щашацшт. Аш изэттэгэлсэхъан кыдыжхэльтигтаа эз аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ медицинэ оборудований 100-м ехъу чагаццуоцшт. Мы проектиры гэцэклэгээ зыхыкэ, технологии пэрьтихэм адиштэрэ медицинэ 160-ийн республикэм щыгсаухэрэм джыри нахь апэблагээ хьущт, тицыхээгээ агъашацштээрэхэм хэхьющт, зидунай зыхъожжэхэрэм япчагээ кыышынгэшт.

АР-м и Къералыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимири Нарожнэр, федеральне инспектор шъхъаиэу Сергей Дрокинир, Мыекъуапэ имэрэу Александр Наролинир мэфэкъ зэхахьэм къыщыгущыагъэх. Гупчэм ишын егъэжьеэгъэнэм-кіе республикэм ипащэхэм ю-фышко зэрашлагъэр ахэм къы-хагъэштыгъ.

АР-м и Лышъхэ ишъэ-
рыльхэр пэлъэ гэнэфагъэк! Э

зыгъэцкэлрэ Күмпіл Мурат, АР-м псауныгъэр къеуху-мэгъэнимкі иминистрэй Мэрэтыкъо Рустем, Адыгэ республикэ клиническэ сымеджэштим иврач шъхъаэү Чэужъ Нателла аланхээр зыкілдзэжыгъэхэ тхыгъэу капсулэм клоцаль-хъягъэм мырэущтэв итхар:

«Лъытэнэрыгъэ зыфэтшыэрэ къыкткъэхъухъащ ллэужхэрэ, Адыгэ Республикаэм тапэккъэ шылпсэущхэр! Непэ, жъонигъуакъэм и 22-м 2017-рэ ильэсым, мэфэккъ хъулье-шлэгъешко Ѣылагь — Диагностическэ гупчэм илгэрэ мыжжомрэ уахътэм икапсуулэрэ дгъэтлыгъях. Шью, къыткъэхъухъэрэ ллэужхэм, гупчэу тшынштым осе гъэнэфагъэ ештуу-тынэу тышэгугын. Ллэужхэм язэлхыныгъэ егъашы зэпышыгъэ орэмыхъу. Мамырныгъэмрэ зэгурлыоныгъэмрэ шууигъогогъухъу шъопсэу!

ТХЪАРКЬОХЬО Адам.
Сурэтхэр А. Гусевым ты-
рихыгъэх.

Социальнэ мэхъянэ зӣэ һофыгъохэм атегущыагъэх

Общественнэ движениеу «Народнэ фронтым» ишъольыр күтамэу Адыгэ Республикаем щылэм ипащэу Юрий Гороховым, итхъамэтэгъухэу Бэгъ Альберт, Людмила Шишевам, Анатолий Лелюк, нэмыкI активистхэу ащ хэтхэм Адыгэ Республикаем и Лышьхъэ ившъэрэлхэр пэлзэ гэнэфагъэкээзыгъэцкIэрэ Къумпыл Мурат тигъусэ alyklargъ.

Общественное движение «Народные фронты» выступает за свободу слова и выражения, за демократию и правосудие. Анахь шъхьалеу ахэм анаэ зытырагъетырэр Урысыем и Президентеу Владимира Путина кыргызстанцам. Унашьохеу жъонарыкъак!эм куач!э зи!э хъугъехэр Адыгейим зэрэцца!экак!ехэрэр ары. Мын фэйхыгъеу АР-м и Президент-министрэ ишшерыльхэр зыгъецк!эр Наталья Широкова кызыерулыгъемк!э, шап-

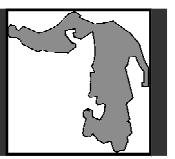
цактэ. Республикаем непэ гумэ-
кыгъоу илэхэр зыфэдэхэм эзыца-
гъэгъуазэ, ахэр дэгъэзыжыгъэн-
хэм пае ишыклагъэр зэшуахы.

— Пшъэрыльэу тиlэр зы —
тицЫфхэм ящылкэл-псэуклэ
нахьышу шыгъэным, респуб-
ликэм хэхъоныгъэхэр ышынхэм
тыфэорышэнэир ары. Мы лъэ-

хәми юф адаштә. Гъэсэныгъэм, псауныгъэр къеухъумәгъәным, культурәм ыкни нәмыкі лъеныйкъохәм япхыгъе пшъэрыйлхәр зәштөхыгъе зәрәхъухәрәм къеззәрәуғынгъәхәр тегущылайтәх, анахъау уналә зытебгъәтын фәаҳәр ағъенәфагъәх.

Г҃ОНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

РЕДАКЦИЕМ КЪАТХЫРЭ ПИСЬМЭХЭР

Псауныгъэм нахь лъапэ щылэп!

Бэмшээу тигъээзет къылукагь Дэжджэхъаблэ щылээ Хыут Якъубэ итхыгъэ. Ащ къызэриорэмкэ, чэчым ипсауныгъэ изытет къызэшыкъуагь ыкли «Іэпилэгъу псынкэм» къыфеджагъях. Іэпилэгъу къыфэхъугъэ ѩашэ Аминэт ныбжыкы нахь мышлэми, илофшэн хэшыкы фырил. Ащ зэрэфэрэзэр Якъубэ итхыгъэ къышено. Нэужум ип-

сауныгъэ изытет нахь тэрээзу аригъэупльэкүнэу Хыут Якъубэ Пэнэжыкъуа дэй район сымэджецым еклоллагь, ау чылпэ нэкл зэрэмьиэм къыхекъуагь альгэйольын альгэйгъэп. Етанэ Якъубэ Инэм дэт медицинэ учреждением еклоллагь. Ащ чыагъэйольхъагь, іэпилэгъу къыщыфэхъугъэх. Хяпэктэ Фатимэ фэльэкыщтыр

зэктэ Якъубэ къыфишилагь. Медицинэ іэпилэгъум имызакью, гущыэ дахэктэ ар «мэлазэ». Ащ илофшэн ыгу етыгъэу егъэцакэ.

— Фатимэ иштуагь къызээрэсигъэкыгъэмкэ сыйэрэфэрэзэр къасломэ сшюонгъу, — къытфетхы Якъубэ. — Гульятэшхо зэрийм дакюу цыфыгъэшхуи хэль. Джаш фэдэу медицинэ сестрахэу чэтхери сидигъуи нэгушло зэптих, ялофшэн фэчэфхэу, зэрифэшьуашэу агъэцакэ. Сафэрэз, тхъаегъэпсэух.

«Узэрэчъэрэм къыщыгъак!!»

Мы юфтьхъабзэм къыдыхэллытагъэу «Щынэгъончагъэм имафа» Мыекуапэ игъогу инспекторхэмрагъэклюгъ. Тикъалэ ипропагандистхэм гимназие N 22-м ипащэ ыкли икэлэеджаклохэр ягъсэхэу дунэе унэгъю юфтьхъабзэм хэлэжъагъэх.

Апрапшэу гъогурыклоным ишапхъэхэр инспекторым ныбжыкыкэхэм агу къыгъэкыжыгъ. Нэужум «Уищынэныгъэ къэухъум! Узэрэчъэрэм къыщыгъак!!» зыфиорэ унэгъю юфтьхъабзэм ишпээрэльхэр ыкли имурадхэр къафалотагъэх. Ащ фэгъэхыгъэ плаатхэр, сурэтхэр къэлэеджаклохэм арагъэшыгъэх.

Нэужум къэлэеджаклохэр урамын къытхъагъэх ыкли водительхэм зафагъэзагь зэрэчъэхэрэм къыщацэклэнэу, лъесрэклюхэр блатуулшигъэх, лъитэнэгъэ урамын Ѣзыэфашынэу.

Юфтьхъабзэм икэух ныбжыкыкэхэм гъогурыклоныр Ѣзынэгъончэнэымкэ шапхъэхэр ны-тихэм ыкли водительхэм зэрэгэцэлэштхэмкэ «унашъом» клагъэтхэжыгъэх. Къэлэеджаклохэм юфтьхъабзэр агу зэрэрихыгъээр къахэшэу, инспекторым игъусэхэу еджаплэм къагъэзэжыгъ.

Лицеен N 19-м икэлэеджаклохэмрэ янэятэхэмрэ мы юфтьхъабзэм хэлэжъагъэх. Къалэу Мыекуапэ игъогу хэм къэлэцыклюхэр Ѣзынэгъончэу ашызеклонхэм илофыгъо общественностым ынаэ къытырырагъэдзэнам ар фэорышигъагь.

Урысые юфтьхъабзэу «Шъусакь — къэлэцыклюхэр тетых!» зыфиорэм фэгъэхыгъэ сурэтшыгъэхэр, плаатхэр алыгхэу ахэр къалэм иурам шхъаляхэм къарыклюагъэх.

Лъесрэклюхэмрэ водительхэмрэ язэфийтигъэ ми уахътэм анахъэу унаалэ зытебдэштхэм ашыг. Сыда пломе къэлэеджаклохэм языгъэпсэфигъо уахътэ шлэхэурагъэжъэшт, жъульэу ахэр урамхэм ашызеклоштых.

Къэралыгъ автоинспекторыр юфтьхъабзэм хэлажъэхэрэргэ игъусэхэу блэкхъээрэ гущыэгъу афэхъуягъэх — шапхъэхэр амыууклонхэу, сакынныгъэ къызхагъэфнэу, нэфынэр къээзытырэ пкыгъохэр альгэфедэнхэу зафагъэзагь.

Юфтьхъабзэм чанэу къыхэлэжъагъэхэм шъо зэфэшьхъафхэр зиэ шархэр аратыгъэх.

А.Н. ВЫХОДЦЕВ.

Хэгъэгү кюц юфхэмкэ Мыекуапэ иотдел ипащэ илэнатэ піэльэ гъэнэфагъэкэ егъэцакэ.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм ия 11-рэ зэхэсэгьо 2017-рэ ильэсэм жъонигъуакэм и 24-м щылэцт.

Зэхэсгъюм зыщахэлэцтхэм мыш къыкэльлыкюре юфыгъохэр ахъягъягъэх: Адыгэ Республикаем изаконхэу «Адыгэ Республикаем хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие ехыллагь», «Псым, чычэгь байныгъэхэм ягъэфедэн епхыгъэ зэфыщытыкъэхэр гъэтэрэзьгъэнхэмкэ Адыгэ Республикаем икъералыгъо хабээ икъулыкъуухэм яполномочиехэр зэтэутыгъэнхэм ехыллагь» зыфиохэрэм зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм афэшыгъэнхэм афэгъэхъыгъэ законопроектхэм ятлонэрэу ахэлэгъэнэыр; законопроектхэу «Адыгэ Республикаем изакон заулэмэ къуачэ

ямылэжъэу лъытэгъэним ехыллагь», «Адыгэ Республикаем изаконхэм яположение заулэмэ къуачэе ямьлэжъэу лъытэгъэним ехыллагь» зыфиохэрэм, «Адыгэ Республикаем изаконхэу «Адыгэ Республикаем изэгтэшүүж хыкумышхэм яхыллагь», «Унагъор, ныхэр, тыхэр, къэлэцыклюхэр къэухуумэгъэнхэм яхыллагь», «Чылпэ зыгъэорышигъынм ехыллагь» зыфиохэрэм зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм афэшыгъэхъэхэм апэрэу ахэлэгъэнэры ыкли нэмыкль юфыгъохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м хэт Залышоу зэхэсгъюрэ зыщахэлэцтхэм сыхьатыр 11.00-м ащ илофшэн Ѣыригъэжъэцт.

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Къэзэрэцгъакэхэм афэгушуагъэх

Унагъом и Дунэе мафэ епхыгъэу Адыгэим икъэралыгъо автоинспекторхэр къэзэрэцгъэхэрэм апае юфтьхъабзэу «Унэгъю веломобилыр» афызэхаагь.

Ащ ишпээрэльхъээр — гъогурыклоным ыкли зэрэчъэхэрэм яшапхъэхэр амыууклонхэр. Инспекторхэм ягущыэхэм къэзэрэцгъакэхэр ядэуягъэх. Нэужум блэкхъээрэм анаэ юфтьхъабзэм къытырырагъэдзэнам фэшл ахэр веломобильхэм арысхэу иэлэ паркын къышеклюгъэх.

Шъусакъ

Ушэтынхэр къэблагъэх

Къэралыгъо ушэтынхэм ятыгъо шъхьаэ мы мазэм и 29-мрагъэжьэшт. АР-м гъесэнгъэмрэ шъен-гъэмрэкъэ иминистрэу Къэрэшэ Андзаур Адыгейим и Шынхэр ииштэрилхэр ишэл гъэнэфагъэкъэ зыгъэцкъэр Къумпыл Мурат мы мафхэм зы-юкъэм, Иофхъабзэм зэрэфхъазырхэр рицуагъ.

Лъыплъэныр нахь загъэлъешым...

Ушэтынхэм язэхщэнкъэ министрствэм гъэхъэгъэ гъэнэфагъэхэр ышыгъэх, анахъеу аужырэ ильэс зытущым зэхщэн Иофхъенир агъэлъешыгъ, шынхъагъэх эхъяу Иофхъабзэр къоным пае зэхшаклохэм лъэныкъо пстэури къыдалытагъ. Анахъяу аужырэ ильэситум нахь пхъешагъэх эхъяу ушэтынхэр къагъэх. 2015-рэ ильэсүм бэкламэ телефонхэр алхыххи, аудиториехэм къазычагъэхэм къагурыуагъ адрэ блэгъигъэ ильэсбээм амалеу щыагъэхэр зэрэшмыгъэштхэр ыкъи 2016-

рэ ильэсүм ушэтынхэр рэхъятуу къагъэх. Нытыхэм еджаклохэм еджаплэм ишыпкъэу щеджагъэм ушэтынхэр зерикушьтүр къашлаагъ.

Еджаплэм ишьэдэкъыжь нахь инын фае

Шынхъе, шъенгъэхэм ядэгъугъэх эхъяу къэплон хъумэ, щылагъэхэри нахь къэлъетгъуагъэх. Еджэплэм заулэу зиклэдэжаклохэм ушэтынхэр зыфэмийукахъэрэх ялчагъэхъяуагъ. Ахэм аригэсүйтүм, Иоф зерадишштүм джы министрствэр зерегупшисэрэр 19-нэ хъураеу гъесэнгъэм илодыгъохэм афэгъэхъыгъэу бэ-

мышьэу щыагъэм министрэм къышыгъэшт.

Сыдеу щытми, шагъэу щытми къышамыгъакъэу мыгъэ ушэтынхэр зэрэкшохтхэм зэхшаклохэр пылынхэ фае.

Мы чыплэм къышыгъэшт фае ушэтынхэр тэрээзү къонхэм пае къэлэдэжаклохэм еджаплэм шъенгъэхэм дэгүхэр щигъотынхэ зэрэфаар, еджаплэм шъенгъэхэм якъеклонлэ шъхьа-иу зэрэштийн фаер. Репетиторын щымыгъуагъэу къэлэгъаджэм шъенгъэхэм куухэр аригэгъотхэмэ, еджаплэм ишьэдэкъыжь икъоу ыгъэцакъэу плон пльэкштүр.

Япчъагъэ нахь макъэ хъугъэ

Непэ республикэм экзамен Ыыхыпэ 27-рэ ит. Аш щытшэу 10-р я 11-рэ классыр къэзыухъэрэм атэгээпсихъагъ, адэ 17-р я 9-рэ классхэм апае агъэхъазырыгъ. Апэрэ ильэсэхэу ушэтынхэр зырагъэжъагъэхэм а пчагъээр бэклэ нахь мэклагъ.

Ушэтынхэр зытшкшт чыплэхэр анахыбэу зыдэштийхъэр Мыекъуапэ. Ар зэлъитгээр еджаплэм къалэм дэтыр зыфэдизымрэ ахэм къачэлэхъэрэх ялчагъээрэ. Гушиэм пае, я 11-рэ классыр къэзыухъэрэм апае Мыекъуапэ чыпил 4-мэ мыгъэ Иоф ашшэшт. Ахэр лицеийхэу N N 8-м, 19-м, гимна-зиу N 5-м ыкъи гурыт еджаплэм N 2-м къащызэуагъэх. Районэу зиеджаплэм къачэлэхъэрэх зытшмакъэхэм ушэтыпилэ чыплэхэр ашагъэпсигъэх. Гушиэм пае, Туцожэ районынрэ Шэуджэн районынрэ

ре ушэтынхэр зытшкшт чыплэхэр яшштхэг. Мыхэм яеджаклохэр гъунэгъу къалэм е районхэм ашшэштых. Аш фэдэу Туцожэ районын иеджаплэм къачэлэхъэрэх ялчагъэхээхэм къащызэуагъэхэрэ Адигэхъалэ клоштых, Шэуджэн районным щыщхэр Джэдэжэ еджаплэм ашшэштых.

Дэгъоу зэтырагъэпсихъагъэх

Мыгъэ экзамен Ыыхыпэхэр дэгъоу зэтырагъэпсихъагъэх, ахэм видеокамерэхэр онлайн шыкъэм тетэу ачштых. Экзамен Ыыхыпэхэм приборэу ачла-гъэуцагъэхэм сотовэ телефонным урыгушын умылъэкынэу къашы. Аш нэммыкъэу гуучыр къихэзэгъэштээр техникэр (детекторхэр) ачштых. Зипсаунгъэкъэ илэхъэрэхэм ахэхъэрэхэм апае аудиториехэр шъхъафэу агъэхъазырыгъэх. Зэхшаклохэм къизэрэхэм къащызэуагъэх. Еджаплэм къачэлэхъэрэх зытшмакъэхэм ушэтынхэм афагъэхъазырынхэм апае Иоф адашлагъ.

Ушэтынхэм язэхшаклохэм курсхэр акъугъэх. Общественэ лъыплъаклохэм апае мы магъэхэм шъенгъэхэм ахэгъэхъэйнэмкъэ республике институтын курсхэр зэхищагъэх. Мыгъэ общественэ лъыплъакло 70-рэ ушэтынхэм язэхщэн хэлэжштых. Ахэр Адигэ къэралыгъо университетын, Мые-

къолэ къэралыгъо технологическэ университетын ыкъи Адигэ республике къэлэгъэдже коллеждым къарыкыштых.

АР-м гъесэнгъэмрэ шъенгъээрэхэмрэ иминистрэу Къэрэшэ Андзаур республикэм и Лытшъэхэ ишьэрилхэр пэлэгъэхъэрэхэм зыгъэцкъэрэ Къумпыл Мурат зылкэхэм зэрэриуагъэмкъэ, ишлэхэн къынпэу зэхшэгъэ ушэтынхэр дэгъоу къагъэх, Рособрнадзорым осэ дэгъу ахэр зэрэклиуагъэм къыфишигъигъ. Мы ушэтынхэм нэбгырэ 73-рэ ахэлжьагъ. Ахэр нахыбэрэмкъэ блэкыгъэ ильэсэхэм еджаплэм къэзыухъигъэ ныбжыкъиэх.

Зэхшаклохэм къизэралорэмкъэ, мы ильэсүм ушэтынхэм тигъо шъхъаэм я 11-рэ классыр къэзыухъирэ нэбгырэ 1271-рэ хэлэжжэнэу щыт. Я 9-рэ классыр къэзыухъирэ ныбжыкъиэ 4184-р мыгъэ апэрэу ушэтынхэм яшшэнгъэхэр къыща-гъэлэгъоштых.

Мафэу зытшатыщхэр

Ыпшээкъэ къизэрэштитуа-гъэу, ушэтынхэр жъоныгъуакъэм и 29-мрагъэжьэштых. А мафэ географиемрэ информатикэмрэ атштых. Мыгъэ я 2-рэ ильэсэу хысалымкъэ ушэтынхэр мэфиттүрэ клошт. Жъоныгъуакъэм и 31-м базовэ хысалыр, мэкъугъум и 2-м профильнэр атштых. Мэкъугъум и 5-м обществознаниер, и 7-м физикэмрэ литературэмрэхэм ушэтынхэр щытштых. Мэкъугъум и 9-м урысыбзэмкъэ, и 13-м 13-къыб къэралыгъуабзэхэмрэ биологиемрэ атштых. Мэкъугъум и 15-м 13-къыб къэралыгъуабзэхэмкъэ (жэрийлэх), и 19-м химиемрэ тарихынмэхээр яшшэнгъэхэр къагъэлэгъоштых.

Ушэтынхэр сыхыатыр 10-мрагъажъэхээ ашшыт.

СИХЬУ Гошнагъу.

«Нэпсыр къэзыгъэкорэ мэфэк»

А цэр ийе офицерхэм я Унэу Мыекъуапэ дэтым щызэхщэгъэ литературэ объединением (ЛИТО-м) Текноигъэм и Мафэ фэгъэхъыгъэ къэгъэльэгъон дзэклол бригадам хэтхэм апае зэхищэгъагъ.

Тимузыкальнэ хъаклэш къынхъызэуахъщтим ехүлпэу дээ частым иклуб дээ бригадам хэт дзэклолхэр, хашыгъаклэхэри зэрахэтхэу, къынхъизэрүүгъохъагъэх.

Программэм изещаклоу Наталья Штыковам гүхэльэу тиэу тизыкъэклиуагъэм дзэклолхэр, щигъэгъозагъэх, мэфэклэхэри къэблагъэрэх пе зэклэми афэгушыагъ, нэүхүм ЛИТО-м хэтхэм гүшүүгъэх артигъигъ.

Дзэклолхэр апашлыгъэ сыйхынхъыгъиээзэ, сэ къэслотагъ по-гранцаставэ 485-мэ ыкъи по-граничникхэм лъыгъэчээ заом ильхъянэ къэралыгъом икъохъэплэ гүнапкъэ икъэухъумэн,

ынхъум фашистхэм тихъэгъэх къааклэхъыгъэнхэм мэхъанэу щырлажагъэр. Джащ фэдэу сийкъынхъуцугъ къалэу

Мыекъуапэ ыкъи Адигеир зэрэпсаоу шъхъафит щыжыгъынхэм я 23-рэ пограноплукым илхъышоу хишыхъагъэм, фуражке уцышю зынхъигъэхээ, дзэклолхэр фэхъыгъэнхэм афэдгээцүүгъэ саугъэтийн хишыхъу пылым щызгъэгъозагъэх. Агу къээгъэхъыгъыгъэ лозунгэу «Хэти ашыгъупшагъэп, сиди ашыгъупшагъэп» ёифилорэр гүшүүгъэ къодыгу зэрэшмытыр, теклоньгъэр къыдэзыхъыгъэхэм къыт-

кългъэм. Адигеимкъэ щылэ мазэм и 28-м азл станицэу Даховскэр, щылэ мазэм и 29-м къалэу Мыекъуапэ шъхъафит ашшыгъыгъагъэх. Адигеир зэрэпсаоу шъхъафит щыжыгъынхэм я 1943-рэ ильэсүм мэзаем и 18-м фашистхэр къудажэу Афригынэ зыдафыжхэм.

Къэсмын он сльэкъынхэм ЛИТО-м идээхъигъоюю дзэклолхэрэхэмрэ къэхэдэжагъэх. Ихэгъэхэн къэхэдэжагъэхээхэм зыхъэйнхэм къащызэуагъэх. Дана Ко-невец, Дарья Лукашевар ыкъи Артем Овчаренкэр зэрэхэлэжъагъэхэр. Зэхалхъэгъэ усэхэм ахэр дзэклолхэрэхэм апашихъэ къащеджагъэх. Ихэгъэхэн къэхэдэжагъэхээхэм зыхъэйнхэм къащызэуагъэх. Джащ фэдэу бэмышэу къалэу Санкт-Петербург щыгъэгъэ терактын фэхъэхъыгъэ усэхэм зэхилхъагъэхэм къеджагъэ Галина Рудаковар, Галина Вагановари иусэхэм къяджагъэ. Апэрэу литературэ дээхъигъэм иорхэхэмкъэ ыкъи иусэхэмкъэ хэлэжъагъэ Евгений Пантелеевыр.

Литературэ дээхъигъори, аш-

игъусэгъэ музыкальнэ лъыгъэ-къотэнри зэхищагъэх офицерхэм я Унэ ишащэ итуадзэу Юрий Тарасовым. Ныбжыкъиэхэр патриотиз-магъэ ахэлжээ пүгъэнхэм ча-нэу зэрэхэлажъэхэрэхэм фэшч-частым икомандование лит-тературэ объединением. Щытхуу тхыль къыфигъэшшошагъ. Ти-лошэн осэ ин къизэрэфашыгъэм фэшч-тызэрафэразэр тэри ятлаагъ, якъулыкъу гъэхъэгъэшшохъэр тапэки къыща-гъэлэгъонхэу афэтлаагъ.

Иван ДАВИДЮК.
Офицерхэм я Унэ щызэхщэгъэ литературэ объединением итхамат.
Сурэтэйн итыр: Данила Ко-невец иусэ къеджэ.

❖ ЗЭЛҮКІЭГҮҮ-ЗЭХЭГУШЫЭГҮҮ

Ор-орэу узэмьгоожь, къэухъум уипсауныгъэ

Жъоныгъуакъэм и 15-м АР-м и Лъэпкъ тхылъеджапъ правовой информациемкъ и Гупчэ-рэ МКъТУ-м и Медицинэ институт Іэзэнымкъ ифакультетрэ зэдагъэхъазырыгъэ Йофтхъабзэу «О вреде табакокурения и употребления наркотических и психотропных веществ» зыфиорэр щы-Иагъ. Ар «тутынъ щымышы» зыфиорэр Дунзэ мафэм ыкъи наркотикхэм апшүүкъогъэним и Дунзэ мафэ афэгъэхъыагъа.

Зигъо йофыгъом анахъэу кындильтэтштигъэр Адыгейим иныб-жъыкъехэм дунзэеоплыкъэ тэрэз ягъэвтогъэнэ ыкъи сыйд фэдэрэ лъэнэыкъоки акъыл хэлъэу зеклохэу, мыхъуным гултатэу, зыщадзыен, зыщаухъумэн куячэ зыхагъотжъэу егэсэгъэнхэр, псауныгъэм фэсакъхэу, ашкэ зишүаагъэ къэкюре хэкъыпхэр агъотынхэр, апкын шьол апсыханыр ары.

Тиобществэ ыпашхъэ кытэджэрэ йофыгъуабэм анахъ къахъэшхэу, гумэкъигъуабэр зэпхыгъэхэр наркоманиемрэ тутынэшъонымрэ.

Наркоманиер — Урысъем ильэпкъ щынэгъончагъэ ыкъи

цифхэм япсауныгъэ зэшьизычирэ тхъамыкъагъу. Ар узышкоу, шъхъэкуцыр зэшьефы, психикэр зэшегъякъо, цыфым уипсауныгъэ (анахъэу йетахъом) зэтывчы ыкъи хъадэгүй пасэр къифхэй. Джары зэрарыбэр къызылыкъырэ йофыгъохэм атегушыгъэн, ахэм шы гори къызэрэмхъырэр, ер зэралтуултырэ ини, цыкъули афи-иотыкъыгъэн фаеу зышырэр. Гүхэкли, тутынэшъоным ыкъи наркоманием зэрэдунаеу ыкъи тихэгъэгу нахъ чыпил щырял эмхъу, клочгъу-акъылэгъу зыфыримыкъужхъэу ильэс 13 — 30-м зыныбжъхэр ахэм зыэпащэх, зыгъефедхэрэм япчаях.

Гээгээхэдэгээс 10-м нахъ къызэрратеклотагъэр, тхъамыкъэгъуабэр аштепхыгъэр нэм ыкъилагъэуцо, социалнэ гумэкъигъор клағъэтхэй. Ильэс къэс наркоманиер «нахъ къэнэбжъикъэ», аужыпкъэм, ильэс 8 — 10 зыныбжъхэм наркотикхэр зеруулжъэгъэм къэуцуу Ѣ щынагъор зэрэгүүхыр угъашээ.

Зэлүкіэгъу-зэхэгүүшүэжъыр темэу «О вреде курения и употребления наркотических и психотропных веществ» зыфиорэмкъ зэхэшгэгъэнэр джары къызхэгъигъэр.

Йофтхъабзэм хэлэжъагъэх

Медицинэ институт Іэзэнымкъ ифакультет пүнүгъэ йофыгъомкъ идекан игуадзэу Сташъу Оксанэ.

Зигъо йофыгъомкъ зэлүкіэгъур къызэуихыгъ ыкъи зэришагъ Лъэпкъ тхылъеджапъ правовой информациемкъ и библиограф шъхъаэу **Емыж Аминэт**.

МКъТУ-м и Медицинэ институт Іэзэнымкъ ифакультет ия 3 — 5-рэ курсхэм ястудентхэу Джарымэ Дианэ, Аганова Аминэ, Тхъакуущынэ Нэфсэт, Малюк Иринэ, Кыулэ Иринэ, Оксузян Виолеттэ йофтхъабзэм темэ шъхъаэмкъ кыиотыкъын гэшгэгъонхэр къыщашигъэх. Зэлүкіэгъу-зэхэгүүшүэгъум къырагъэблэгъэгъэхе Мыецьо-

АР-м культурэмкъ и Министерствэ иотдел ипащэу Ацумыжкъ Лианэ, АР-м ипрокуратурэ уголовнэ-процессуальнэ ыкъи оперативнэ-лыхъун йофшэнэмкъ иотдел ипащэ игуадзэу Беданэкъо Анаидэ, АР-мкъ УФСИН-м ипсихологическэ лабораторие ипсихолог шъхъаэу Коровина Фатимэ, МКъТУ-м и

пэ гимназиу N 5-м, лицеу N 8-м ашеджэхэрэх ахэм ядэлгүйэх.

Къэгүүшүяагъэ пэпчь къигъэтхыгъэр тутынэшъоныр, наркоманиер узэкодылпэшт узышхохэу, хэужыныхъэхэмэ, бгэхъэхъуяхъеу щымытхэу, ини цыкъули зэрэлтэй, зэкодыллапэу зэрэштигъэр ары. Зэкэ-

ми анахъ тэрэзыр ахэм зашыуухъумэнэ, зашыбдзыиенэ; уиуахътэ федэ хэлъэу бгээссэ, бгээфедэу зебгъэсэнэ, уипсауныгъэ уасэ фэшшэу уфэсакъын ары.

Наркоманиер, психотропнэ веществохэр, тутынър утынышо цыф пкъышъолым езыхъхэу, тхъабылыр, шур, нэгъур ыкъи клеткэхэр зыгъэжъхэу, зыкудэхэу, ракыр къызыхъэхъхэу зэрэштихэр лекциенхэмкъ къагурагъэуягъ, къафыралотыкъыгъ.

Хыль къэгъэльгэйон инэу «Наркотикам — Нет! Здоровому образу жизни — Да!» зыфиороу Лъэпкъ тхылъеджапъ иеджэпэ иунэ ипащэу Марина Волковец къыгъэхъазырыгъэм еплъигъэх, аштэхъу, журнналхэу, монографиехэу Ѣыгъэфедагъэхэм къэгъэхъу ар къатагушыагъ. Тхылъхэм ужджэмэ, шлэнгъэм имызакъо, Ѣэлэгъи, акалын уилэм зэрахагъахъорэр къигъэтхъыгъ.

Ор-орэу узэмьгоожьэу уипсауныгъэ уухъумэмэ, узэрэкъ-мыгъожыщтыр, Ѣынэнгъэм идехэгъе мыухыжы, игушуягъуи узэрэхъмыныштыр М. Волковец къариуягъ, лъэбэкъу пхэндж амшынен къяджагъ.

Йофтхъабзэм къышыгүүшүяагъэ АР-м культурэмкъ и Министерствэ иотдел ипащэу Ацумыжкъ Лианэ, АР-м ипрокуратурэ уголовнэ-процессуальнэ ыкъи оперативнэ-лыхъун йофшэнэмкъ иотдел ипащэ игуадзэу Беданэкъо Анаидэ, АР-мкъ УФСИН-м ипсихологическэ лабораторие ипсихолог шъхъаэу Коровина Фатимэ, Ахэм нахъ клағъэтхыгъэр зеклокъ кытэрэзым, такъыкъипэ «тхъагъом» хъадэгъур къыпфахын зэрэлэхъыщтыр, ны-тыхэр зыхэмийкъыжын тхъамыкъагъом зэрэхадзэхэрэр ары. Амалэу ялэмкъ еджэним егугунхэу, дэонхэу ыкъи хэти зыфэсакъыжынэу, Ѣаянэм зыщидзыиенэу, къялъэуягъэх. Ер къэмисыпээз бгээкодын фаеу зэдаштагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.
Сурэтхэр зэхахъэм къыщытирахъгъэх.

Теклоныгъэм ыцлэкъ

Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхъыгъэ Йофтхъабзэу Кощхъэблэ районым щыкъуагъэхъэм ашыщыгъ шыгъачьэри.

Ижырэ адыгэ зэнэкъо-пчагъэ аштэхъэм ашыщыгъ шыгъачьэри. Ау мы ма-

фэм лыяхъужъ шъхъаэ хъугъагъэхэр, Ѣеч хэмийльэу, посэушхъэхэу адыгэхэр шыкъэ зэджахъэхэр ары. Къэгъэчэшхэр Адыгейим, Краснодар краим, Къэрэшэ-Щэрджэсъим къаращыгъэх, лъэхъум рамыгъэхъ шыхъэр къызашгэчэгъэ зэнэкъокуу Ѣылаагъ, шъхъафу адыгэшхэри къызэпчагъэх.

Хакъэу къеклонгагъэхэм апэйкъогъэх ыкъи ахэм зээол шхъынр апагъохъ. Нэужым яснаащыгъэ къа-гъэлэгъуагъ АР-м иорэдьоу Мыгу Айдэмэир ягъусэу районым иорэдьоу ыкъи икъешхокъо купхэм.

Шыгъачьэр зэрэрекло-кыгъэхэм тыхыгъетгүүшүэйнэм ыпэу къыкъэдгэхъхын сомэ мин 380-рэ хъурэ шу-хъафтынр зэрэлтэйгъэ йофтхъабзэм гъогогоуи 8 шыхъэр къызэрэшызэдэчагъэхэр. Шыхъэр къызаш-пчагъэхэ пэпчь чыпилл хагъаэнэфыкъыщтыгъ.

Апэйкъафтынр зэрэлтэйгъэ шу-хъафтынр зыгъэшгэгъэнэр шыкъуагъэ шу-хъафтынр къэзэхъыгъэ.

зыцлэм апэй чыпил Ѣыдихыгъ. Шур M. Симанкинр арыгъэ. Ахэм, тээкли аук къинэгъэ шу-хъафтынр аритыжыгъэх Кощхъэблэ районым идепутатхэу Я Совет ипащэу А.В. Брянцевым.

Ахэм къакъэлъыкъуагъ къуаджэу Фэдэ Ѣы-псэуштэгъэ Абрэдж Русльян ишлэж фэгъэхъыгъэ шыгъачьэр. Шу-хъафтынр шхъаэр Ѣыгъуашэ А. зытесьгъэ шэу «Шатен» зы-цим къырихыгъ.

Кощхъэблэ районым ипащэу Хъамырээ Заур ыгъэнэфэгъэ шу-хъафтынр шхъаэр къэзэхъыгъэ.

шыкъуагъэ «Систина» зыцлээр ары. (Кощхъабл). Республика и Лышихъээ ишпэ-рэйхъэр пэлээ гъэнэфа-гъэкъэ зыгъэцэлкээр Къумпъыл Мурат иш-хъафтынр зыгъыгъэр «Флатронкъэ» заджэхэрэ шыр ары. Къэ-ралыгъ Советын — Хасэм идепутатхэу Зыхъэ Зурабэс Борсэ Къэлплан-рэ агъэнэфэгъэ тыныр джыри зы кощхъэблэшэу «Успешный» зыфиорэм къыхыгъ. Районым ипсэүлэхэм къыралхъэ-гъэхэхъэм ахьщэр зэрэтигъэхэм анахъ дэйгүйгъэр шэу Флай ары.

Шээж шыгъачьэр Тер-

чыкъо Мыхъамэд фэгъэхъыгъэхъэм йофтхъабзэр къыгъэдэхагъ. Лъэхъукъэ къизэдэчэгъэхэ шыхъэмкъ анахъ дэгүйгъэр къуаджэу Бэчмыза Султэнэ Радж къыришыгъэ Мамлюкъ ары.

Адигэш 14-м якъызэ-пчагъэ анахъ охтэшу къы-щыгъэдэхагъэр Къэрэшэ-Щэрджэсъим къи-кыгъэхъэ Буюн ары. Аш шыгъачьэр Ѣаухыгъ. Текло-гъэхэмэрэ хэлэжагъэхэмэрэ анэмийкъэ шыгъачьэм ел-лыгъэхэмкъи ар шу-хъафтын шыгъипкъэ ху-гъэхъ.

СИХЪУ Султан.

ТЭХҮҮТЭМҮКЬОЕ РАЙОНЫР

Сыд фэдэрэ мэфэкі, зэхахы, Йофхэбэз гъэнэфагын культурэм иофышаэхэр хэмийтхэу рекламырэп. Ахэм яшьэрэль шъхьаэр — цыфхэм языгъэпсэфыгъо уахтэ афызэхашэнэр, льэпкэ творчествэм хэхоныгъэ фашыныр, кыткэххуяэрэз лэужхэр тишин-хабзэхэм афапунхэр. А зэпстэури афызэшюкіэу тюми тыхэукъоштэп Тэхүүтэмыкье район администрацием культурэмкіэ и Гъэйорышаніэ.

Мыр структурэ анах инхэм ащищ ыкы учреждение 47-рэ хэхье: клуб 18, искусстввэхэмкіэ кэлэццыкү еджэлти 4, библиотеке 23-рэ, нэмыхаэри. Культурэмкіэ район Гъэйорышаніэм илашэй Ацумыж Рустам бэмышэй гүшүэгүй тифхэхүг, яшьэрэльхэр зэшүахынхэмкіэ зэрахьэрэ иофшэнхэм аркытедгээгүшьига.

— Рустам, Иофшэнэм шуагъэ кыхьэу зэхэшэнэр льэнхыкъубэмэ ялъытыгъ. Сыдэуштэу шьо ар кыжьудэхьура?

— Цыфхэм ятвorchествэ хэхоныгъэ ышынным амалышуяэр кыфэдгэотынхэр, шенхэгъэшхорэ оптышхорэ зынэклэль цыфхэм яччагъэ хэдгээхонир, культурэм иофышаэ имэханэ зыкъегээтийгъэнэр культурэмкіэ район Гъэйорышаніэм ишьэрэль шъхьаэхэм ащищих. Джаш фэдэр тиофышаэхэм ясонаильнэ-бытовой иофышаэхэр зэшохыгъэнхэм үүжтит. Культурэм иофышаэхэм зэклэми республикэм щызекюре социальнэ фэгъэктэнхэр ыкы гэгүгъэнгъэхэр къаратых: коммунальнэхэр, къодже псэуплем иоф зэрэшашаэрэмкіэ ахьщэ тэгэхэо процент 25-р, ильэс ччагъэу иоф зеришагъэм ельтигъэу лэжкапкіэм мазэ къес кыхэхьорэ ахьщэ тедзэр, сыхат лынхэр мафэм иоф зеришэрэм епхыгъэу изыгъэпсэфыгъо мафэхэм аахаэрэр. Мыхэм ямызакью, япрофессиональнэ творческэ амалхэм хэхоныгъэхэр афашынхэм кэгэгүшүгъэнхэм фэшн анах чанэу зыкъезыгъэльэхьорэ иофшэнхэм ахьщэ шуухафтынхэр,

Чэфыгъор кыпхальхъэ

шытху тхыль зэфэшхъафхэр ятэтых.

Джа зэпстэури иофшэнэм шуагъэ кыхьэу зэхэтшэнэм фэлорышаэу сэлъытэ.

— Пхыращырэ программэхэм шуахэлажьэрба?

— Федеральнэ, республике ыкы районым ащищырашырэ программэхэм тахэлажьэ. 2016-рэ ильэсийм кыткэлэхэгъэ со мэ миллион 22-м ехъурэр культурэм иучрежденихэм ятхническэ-материальнэ зытет эзтедгээсхьаг.

Музыкальнэ юмэ-псымэхэу баян, аккордеон, пианино, мэкъамэхэр зыщтыратхэрэ студиер, шъуашхэр, театральне тысыпхэр, нэмыхаэри къэтшэфыгъэх. Псэолъешынным фэгъэхыгъэмэ, къуаджэу Шынджее культурэм и Унэ ёши

тыухыжыгъэ, Хъаштыку иклуб гэцэлжэжынхэр етшылгагъэх, Пэнхэс клубым ишагуу плитке далхьагъ.

— Клубхэм ягугъу кызэрдгээжьагъээ, ахэм яиофшэн нахь игъэжэтигъэу кытегуши юба.

— Аш фэдэр учреждение 18-у районым ихэм нэбгыри 128-мэ иоф ашаша. Ышшэклээхызэрэшьисуагъэу, зыфэдгээцүүжыре пшэерлыхэр зэрээшшуахынхэм чанэу үүжитых. Къодже псэуплэхэм адэсхэм языгъэпсэфыгъо уахтэ зэрафызэхашэштым, кэлэццыкү ятпариотическэ ыкы нравственне пүнүгъэ үүжитых, народнэ творчествэм, искуствэм зырагъэшомбгы. Лэпкэ күлтурэм ныжыкхэрэ фэшэгъэнхэм, ыпэкхэзрэлтэгээштэштэй эзпимыую иоф даша. Хагъэунэфыкырэ урысые ыкы республике мэфэк иофхэбэзэ пстэури культурэм иунхэм ашхэлжээ. Мыхэм яхыгъэу иоф зышэрэ къэшхокло ыкы ордэйло күпхэр зэнэхокко зэфэшхъафхэм ахэлажьэх, теклонгъэ къащыдахы.

— Республиком имызакью, нэмыхаэхэм шуахэлажьэрба?

— 2016-рэ ильэсир пштэмэ, Тэхүүтэмыкье районым культурнэ-зыгъэпсэфын иофхэбэзэ 2243-рэ ёшыагъ, аш ёшшэу 1128-р кэлэццыкүхэм атай, ныжыкхэм — 584-рэ, ныжь зилхэм — 531-рэ.

Адыгэ льэпкэ музыкальнэ юмэ-псымэхэмкіэ народнэ ансамблэу «Уджыр», народнэ къэшхокло ансамблэу «Адыгэхэр», ордэйлохэу Мышье Азидэ, Ацумыж Адам яконцертнэ про-

амалхэр зэшыкьогъэхэ кэлэццыкүхэм япсихологическэ зытет, аныбжь, физическэ амалэу алэклэльыр, ашгэгээшэгээштыр иофхэбэзэхэм язехэшакхэм кынхыгъалтытэх. Анах агу рихыхэу кынхэхтыгъэхэр: зэнэхоккуу программэр, концертхэр, мэфэкхэр, спектаклэр, пшигсэр. Мы иофхэбэзэхэм яшыагъээк и купым хэхьэрэ кэлэццыкүхэм япсихологическэ ыкы физическэ псаунигъэ изытет нахышуу мэхь.

— Неп обществэм наркоманием ыкы нэмыхаэхэм льэшэу зыщаушынбгыу. Ныжыкхэр аш пэлапчээ хунхэмкіэ, языгъэпсэфыгъо уахтэ шуагъэ кынхэу агъэкхонымкіэ сида анахэу шунаиэ зытежуу гъэтырэр?

— Шыпкъэ, ахэм афэдэ социальнэ мыхьо-мышынбгыу зытэхнэхэм тыкьяухурэи. Цыфхым охтэ лые къекунэ щытэп, сиыгыу гээнэфагъэу зыгорэ ышшэн фае. Наркоманием пшшукользэнхэмкіэ маклэп иофхэбэзэу зэхатшэрэр. Ахэм къащэгээлжэх гъэснэгъэм ыкы медицинэ учрежденихэм ялофышаэхэр, хэбзэхуумэкло органхэм, ныжыкхэ организациехэм ялыклюхэр. Шенхэгъэ кынхыгъалтырэ ыкы агитационнэ нэшанэ зыхэль иофхэбэзэхэр культурэмкіэ Гъэйорышаніэм зэхечэх. Ахэр «Стоп наркотикам — дорогу мечте», театрализованнэ шыкызм тет программэу «В новый век без наркотиков». Джаш фэдэу СПИД-м пшшукользэнхэм и Мафэ фэгъэхынэ иофхэбэзэхэри ретэгъеклюхых.

— Рустам, тизэдэгүшы-шагъу икхэхигугъу къэсмыншиын слъэкхэштэп ныжыкхэрэхэм явоени-патриотическэ пүнүгъэ. Сицыхэ тель мэхъянэншхо зиэ льэнхэхээлжээ шуинэлэгъу зэритым.

— Ашкіэ тиофшэн льэнхэхьицээ гъэпсигъэ: военнэ-патриотическэ, льэпкэ-патриотическэ, граждан-патриотическэ пүнүгъэхэр. Мэфэпчым уеплымэ, Урысыем щыхагъэунфыкырэ военнэ ыкы шэхжээ мафэу хэтэрэй маклэп. Ахэр зэклэтинэлэгъу икхэхэрэп: нэмыхаэшист техакхэм тичыгоу аубыгъэхэр шуухафит зэрэшагъэхэр, Теклонгъэйм и Мафэ, Хэгъэгум иухумакло и Мафэ, дээклол-интернационалистым и Мафэ, Афган ыкы Чернобыль тхъамыкягъохэр, нэмыхаэри. Митингхэри, пчыхъээххэе-зэдэгүшыгъэхэр, лыххуужынгъэм исыххатхэри, викторинэхэрэ, концертхэри зэхэтшэх. Ахэм зэлъашэрэ цыфхэр, ветеранхэр, динлэжхэр къащэгээлжэх, нахь гэшэгэйнэу зэрэшагъэхэм ренэу үүж тит.

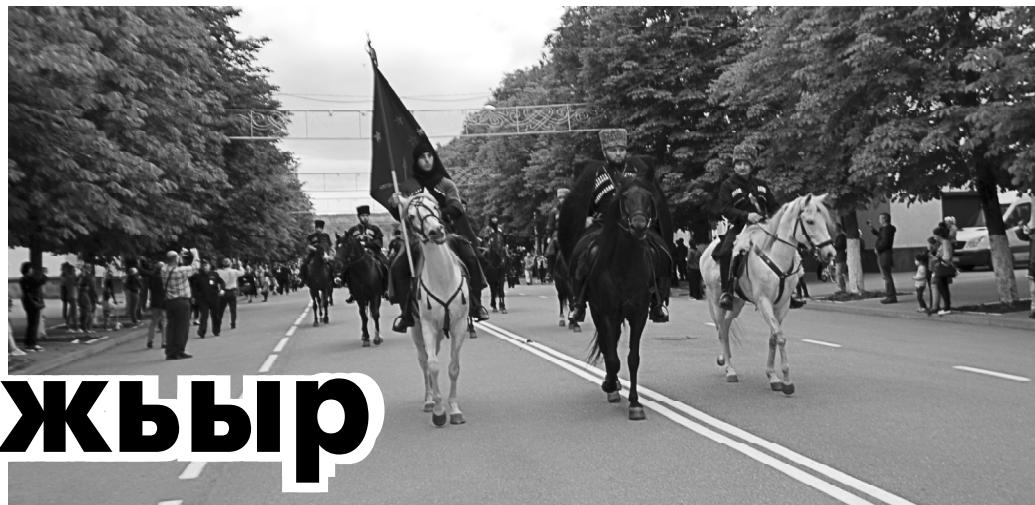
— Рустам, тхъаугээпсэу гущыгъэу укынээрэтфэхъуягъэмкіэ. Шъуиофшэн ыпекхэзрэл лыкхэлжээ шээлжээ шууфэтэй.

ИШШЫНЭ Сусан.

КАВКАЗ ЗАОР ЗАУХЫГЪЭР ИЛЬЭСИ 153-РЭ ХҮҮГЪЭ

Кавказ заор заухыгъэр ильэси 153-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ зэхахьхэр адыгэхэр зыщыпсэур шъолырхэм, къэралыгъохэм ашыкъуагъэх. Лъэпкъ лъэпсэич заом тхъамыклагъоу кыпкырыкыгъэм гукэ зыфэдгээжэжызз, хуугъэ-шлэгъэхэм анахъеу къахэдгээшырэр шлэжым имэхъан зыкъегъээтэгъэнэр ары. Лъэпкъхэр зэпэтымыгъэуцухэу мамыр псэукъэр дгээптийнэр типшъэриль шхъяа.

ГУКЪЭКЫЖЫР ЖЪЫ ХҮҮЩТЭП

Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпэ парк къыщырагъажы, зэхахъэм хэлажъэхэрэр къалэм иурам шхъяау Краснооктябрьскэм къырыкъуагъэх. Шуухэр зэкэми ала итых. Лъэгъупхъэх, анэгу уклапльэмэ тинахыж пашъэхэм шумрэ емрэ зэхадзын зэралькышигъэр ольэгъу. Шуухэм язехшаклохэм ашыщеу Тхъапшъэкъо Альберт нахыпекэ кытиуагъэр къегъешыпкъэхы. Цыфхэм бирсыр къахальхъэрэп. Адыгэ штуашэр нэбгыре пэпчье шыгъ, шлэжым итогу рэкюх...

Нэплъэгъум къеуатэ

Шъэ пчагъэ мэхъух шуухэм

жыкъекхэу дзэсэж Альмир, Бэгъэдир Артур, Мырзэ Суандэ, Къумпъыл Тлахъир, нэмыкхэм ягупшихъэр зэфэдэх. Шуухэм агоуцохээ, адигэ быракъым

жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр Адыгейим и Лышъхэе илшээрильхэр пэлъэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцэктэр Къумпъыл Мурат

ауж итхэу урамын къырыклохэрэр. Стлашъу Юр, Мамый Русльян, Шхъаплъэкъо Гъучыпсэ, Къэндаур Исмахыилэ, Дзыбэ Кимэ, Тэу Аслын, Къуаджэ Аслын, Шхъэлэхъо Аскэр, Къэрдэнэ Аскэрбий, Лымыщэкъо Рэмэзан, Къэзэнэ Юсыф, Нэгъуцу Аслын, Бэгъушэ Алый, фэшхъафхэр тинэпльэгъу итых.

Къуаджхэм къарыкыгъэхэр Хъасанэкъо Хъамедэ, Ламыкъо Эдуард, Нэгъуцу Шамсудинэ, Ацумыжъ Юсыф, нэмыкхэм гүсэхэр ялэх. Артист цэрылохэу Күкнэ Муратрэ Бытшэкъо Азэмматрэ къизэратауагъэу, зэхахъэм щальэгъурэр ашыгъупшэжыши. Къэндэлхэм якуп ишацэу Алям Ильясовыр лъэпкъ зэпхыныгъэреспубликэм зэрэшгээштэрэм къытегушиагъ.

Зыкъынгъэмээр Зэгурынонгъэмэ ясаугээт ыгашхъэ щыкъогъэ зэхахъэм Адыгэ Хасэм итхаматэу Лымыщэкъо Рэмэзанэ Иофхэмээр фэгъэхыгъэу къыщыгъущиагъ. Зэхахъэм хэлажъэхэрэр Къэралыгъо филармони-ем ригъблэгъагъэх. Сурэтишл цэрылоу Къат Тевцожь, аш икъоджэгъоу Бэрэтерэ Аслын, ныб-

чэтихъу, саугъетым дэж щытхэу нэпэепль сурэтхэр атырахы.

Адыгэ къэлэцыкъу ансамблэхэм зэгурынонгъэ ахэлтэй филармони-ем еклурэ гъогум тэхьягъэх. «Мыекъуапэ инэфильхээр» зэклүжэу фэлгагъэх. Художественэ пащэу Нэныжъ Аидэмээр зэдэгүүшигэйгэу дутиагъэм къыщихгээшыгъ къэлэеджаклохэм шыгъо-шлэжь Мафэм альгэуэр, зэхахъирэр зэращымыгъупшэштэр.

— Псэ зыгыт зэхахъэм тиклэеджаклохэр алх, щыэнэгъэм фагъасэх, — къитиуагъ А. Нэныжым.

Зэхахъэм зэфишагъэх

Къэралыгъо филармони-ем тхыльтшалх, къэгъэлтэгъонхэр, шхалх, къыщызэуахыгъэх. Иофхэмээр иветеранхэу Тэнэшэу Руслан, Къуаджэ Аслын зэхэшаклохэм шлукэ афалытагъэр къэлэцыкъу, зыныбж хэклотагъэхэри зэрээлүклагъэхэм плунгыж амалхэр къызэртихэрэр ары. Адыгэ Республика мэргэлэгъагъэх. Сурэтишл цэрылоу Къат Тевцожь, аш икъопсэурэ тильэкъэгъухэм адырээ зэпхыныгъэмкэ ыкки къэбар

чэтихъу, саугъетым дэж щытхэу нэпэепль сурэтхэр атырахы.

Адыгэ къэлэцыкъу ансамблэхэм зэгурынонгъэ ахэлтэй филармони-ем еклурэ гъогум тэхьягъэх. «Мыекъуапэ инэфильхээр» зэклүжэу фэлгагъэх. Художественэ пащэу Нэныжъ Аидэмээр зэдэгүүшигэйгэу дутиагъэм къыщихгээшыгъ къэлэеджаклохэм шыгъо-шлэжь Мафэм альгэуэр, зэхахъирэр зэращымыгъупшэштэр.

— Псэ зыгыт зэхахъэм тиклэеджаклохэр алх, щыэнэгъэм фагъасэх, — къитиуагъ А. Нэныжым.

Гыбзэхэр, усэхэр

Дунайм щыцфыроу ансамблэу «Испамыр» ильэс къэс шыгъо-шлэжь Мафэм хэлажъэх. Художественэ пащэу, композиторэу Нэхэе Аслын зэрилтытэрэмкэ, лъэпкъын къыкүгэе гъогум искуствэм ыбзэктэ кыпилотыкыным фэшт тарихын гукэ зыфэбгээзэн фае.

Псээрэ адигэ орэхдхэу «Сэр-

мафэр», «Истамбыл икыжыр», фэшхъафхэр гыбзэ къодыхэх. Уядэлзэ, гур «зэрэдээ», уагъэрэхъатырэр. Рапсоди-е «Хыагъэуджым изэфаклор» тимылтэпкъэгъухэм бэрэ зэхахыгъ. Произдением уасэу фашырэр тарихын рапхы.

«Щыгыжыр», «Ащэмэзым», Нэгэрэкъо Казбэз зыхэт күлм, орэдэйбуу Уутын Вячеслав Иофхэмээр лъагъеклюатээ, адигэмэ ящылакэ къырыкъуагъэр ылукъу къызэуахыгъеу тэлтытэ. Сирием къыкъыжыгъе Стлашъу Яхье къызэрэхигъэшыгъеу, искуствэр кючэлэхээ, лъэш. Хыакъуй Аслын зэхахъэр зэрищагъ, шлэжым усэм къеджагъ. Уджыху Руслын тызэригэдэлгүйгъе усэм угъэгъуаз. Дер Абир тильэпкъ ехыллэгъе орэдэр къызыхедзэм, залым члэхэм гукэ, пэсэли алтынэгъээ тэлтыгагъ.

Остыгъи 101-рэ

Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпэ парк икэй пчыхъэм зэхахъэр Ѣылъагъэклотагъ. 1763 — 1874-рэ ильэсхэр, адигэ быракъым ищэбзашэхэр сурэт шыгъэхэу остыгъэхэмкэ къаягъэнэфыгъэх, «Ащэмэзым» ижырэ орэдхэр къылуагъэх. Журналистэу Тлашъу Светланэ къэшакло фэхху, а уахтэм Тыркуем Ѣыкъорэ зэхахъэм къэбар жуугъэм иамалхэмкэ тяплыгъ. Лымыщэкъо Рэмэзанэ, Къягъэзэжь Байзэт, Къуиже Къэпльян, Бэгъушэ Алый, Къумпъыл Тлахъир, нэмыкхэм зэхахъэм ныбжыкъэхэр чанэу зэрэхэлжьагъэхэр къыхагъэшыгъ. Мыекъопэ къэралыгъо технологическе университэтом Ѣеджхэу Анна Ткачен-

Сурэтхэр зэхахъэм къыщытхыгъэх.

кэр, Хыакъемыз Фаридэ, нэмыкхэм шыашхъэм адигэ шуашхъэр ашыгъхэу къыкъуагъэх. А. Ткаченкэр Украина мэргэлэгъо.

Шлэжь зиэ цыфым ильэпкъ къыкъуагъэ гъогум, зэкъошнагъэр егъэлъаплэх. Мамырэу псэурэ шумрэ дэхажъэмэ ягуши. Шыгъо-шлэжь Мафэм хэлэжьагъэхэм ягуъэхыгъхэр жын хууцхэх.

ЕМТЫЛЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр
ыкки къыдзыгъэ
гъэкыэр:

Адыгэ Республика
кэм лъэпкъ
Юфхэмкэ, Иэкыб
къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкъэгъу-
хэм адырээ зэпхы-
ныгъэхэмкэ ыкки
къэбар
жуугъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адрессы: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъялэм
игудзэ:
52-49-44,
пшэдэкъыж
зыхырэ
секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушихыты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Юфхэмкэ, телерадиокъетынхэмкэ ыкки зэлъы-
иэсикэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэлоры-
шап, зэраушыхы-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихытырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъемкэ
пчагъэр
4023
Индексхэр
52161
52162
Зак. 832

Хэутынны
уздыкъэтхэнэу
щыт уахтэр
Сыхыты
18.00
Зыщаушихытыгъэх
уахтэр
Сыхыты
18.00

Редактор
шхъялэм
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэм
игудзээр
Мэшлэкъо С. А.

Пшэдэкъыж
зыхырэ секретарыр
Хъурмэ
Х. Х.

